

Skolehistoriske dager på museet

14. og 15. april 2026 arrangerte Gjenreisningsmuseet **Skolehistoriske dager** med foredrag, bildepresentasjoner og deling av minner og opplevelser. Tre godt besøkte arrangement brakte fram ny kunnskap og mange erfaringer fra barndom, oppvekst og skolegang i gamle Hammerfest, Sørøysund og Kvalsund.

Foredragsholdere var Ragnhild Sandøy, Svein Lund og Kåre Charles Johansen. I tillegg bidro Turid Ellinor Pedersen og Arve Solvi Paulsen fra skoleadministrasjonen i Hammerfest kommune og museumsconservator Julie Felizia Sara-Skree med innlegg.

Ragnhild Sandøy snakket blant annet om skoleleiren i Finnfjordbotn i Troms som ble opprettet like etter krigen for unger fra områder uten ordinær skoledrift. Mange unger fra spesielt Sørøysund fikk sine første år på skolebenken der. Sandøy presenterte også skolehistorien til Kårhamn, som med sin sentrale beliggenhet midt i leia huset et av landsdelens statlige skoleinternat fra tidlig på 1900-tallet. På dag 2 fortalte Sandøy om gjenreisningen av skolen i Sørøysund, hvor særlig Langstrand og Rypefjord (Fjordtun) med sine kommunale internat fikk en sentral plass. Hennes bestefar, Pavel Anderssen Ravna, spilte ei betydningsfull rolle som lærer, skoleleder og internatstyrer på flere av skolestedene i Sørøysund gjennom mange år.

Svein Lund foredro om Finnmarks tidlige skolehistorie før 1917 med vekt på Sørøysund og Kvalsund og om gjenreisninga av samisk språk med særskilt fokus på Hammerfest kommune. Kåre Charles Johansen fortalte om sine opplevelser som skolegutt i Hammerfest under og etter andre verdenskrig og viste bilder fra bl.a. brakketida. Turid Pedersen delte noen av sine erfaringer og inntrykk fra mange års virke som lærer og skoleleder i gamle Kvalsund kommune. J. Felizia Sara-Skree viste fram skolehistoriske gjenstander fra museets samling og forklarte hvordan bakgrunnen til og bruken av gjenstandene formidles til publikum via *Digitalt Museum*. Arve Paulsen opplyste om tiltak for å styrke samisk språk og kultur i dagens Hammerfest kommune gjennom bl.a. språkopplæring i skolen, oppretting av samisk barnehageavdeling og kommunestyrets vedtak i mars 2026 om å søke status som samisk språkstimuleringskommune.

Skolegang er en felles og tilnærmet universell erfaring for alle mennesker, og gjenoppbyggelsen og utviklingen av skolesystemet var en essensiell brikke for å stable Finnmark og Nord-Troms på beina igjen etter raseringa under andre verdenskrig. Som fundamental del av samfunnsbygginga og viktig steg på vegen for å modernisere Norge, har ikke skolehistorien alltid fått oppmerksomhet som fortjent. Gjenreisningsmuseet vil legge økt vekt på denne delen av kulturhistorien vår i det videre arbeidet med gjenreisninga og samfunnsutviklinga i nord. Alle som har dokumentasjon eller opplysninger om skolehistorien i Finnmark og Nord-Troms er velkomne til å ta kontakt med oss.

Kontakt: Send e-post til post@gjenreisningsmuseet.no eller ring konservator Julie Felizia Sara-Skree på tlf. 78 40 29 35

